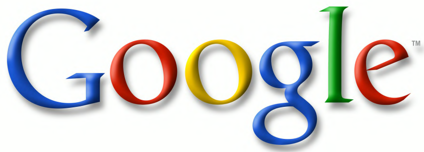

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

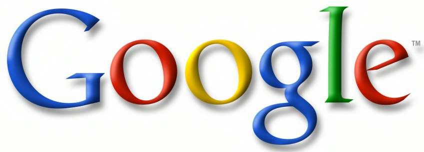
Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

+ *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
+ *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
+ *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
+ *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at `http://books.google.com/`

Over dit boek

Dit is een digitale kopie van een boek dat al generaties lang op bibliotheekplanken heeft gestaan, maar nu zorgvuldig is gescand door Google. Dat doen we omdat we alle boeken ter wereld online beschikbaar willen maken.

Dit boek is zo oud dat het auteursrecht erop is verlopen, zodat het boek nu deel uitmaakt van het publieke domein. Een boek dat tot het publieke domein behoort, is een boek dat nooit onder het auteursrecht is gevallen, of waarvan de wettelijke auteursrechttermijn is verlopen. Het kan per land verschillen of een boek tot het publieke domein behoort. Boeken in het publieke domein zijn een stem uit het verleden. Ze vormen een bron van geschiedenis, cultuur en kennis die anders moeilijk te verkrijgen zou zijn.

Aantekeningen, opmerkingen en andere kanttekeningen die in het origineel stonden, worden weergegeven in dit bestand, als herinnering aan de lange reis die het boek heeft gemaakt van uitgever naar bibliotheek, en uiteindelijk naar u.

Richtlijnen voor gebruik

Google werkt samen met bibliotheken om materiaal uit het publieke domein te digitaliseren, zodat het voor iedereen beschikbaar wordt. Boeken uit het publieke domein behoren toe aan het publiek; wij bewaren ze alleen. Dit is echter een kostbaar proces. Om deze dienst te kunnen blijven leveren, hebben we maatregelen genomen om misbruik door commerciële partijen te voorkomen, zoals het plaatsen van technische beperkingen op automatisch zoeken.

Verder vragen we u het volgende:

+ *Gebruik de bestanden alleen voor niet-commerciële doeleinden* We hebben Zoeken naar boeken met Google ontworpen voor gebruik door individuen. We vragen u deze bestanden alleen te gebruiken voor persoonlijke en niet-commerciële doeleinden.

+ *Voer geen geautomatiseerde zoekopdrachten uit* Stuur geen geautomatiseerde zoekopdrachten naar het systeem van Google. Als u onderzoek doet naar computervertalingen, optische tekenherkenning of andere wetenschapsgebieden waarbij u toegang nodig heeft tot grote hoeveelheden tekst, kunt u contact met ons opnemen. We raden u aan hiervoor materiaal uit het publieke domein te gebruiken, en kunnen u misschien hiermee van dienst zijn.

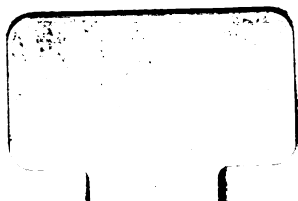
+ *Laat de eigendomsverklaring staan* Het "watermerk" van Google dat u onder aan elk bestand ziet, dient om mensen informatie over het project te geven, en ze te helpen extra materiaal te vinden met Zoeken naar boeken met Google. Verwijder dit watermerk niet.

+ *Houd u aan de wet* Wat u ook doet, houd er rekening mee dat u er zelf verantwoordelijk voor bent dat alles wat u doet legaal is. U kunt er niet van uitgaan dat wanneer een werk beschikbaar lijkt te zijn voor het publieke domein in de Verenigde Staten, het ook publiek domein is voor gebruikers in andere landen. Of er nog auteursrecht op een boek rust, verschilt per land. We kunnen u niet vertellen wat u in uw geval met een bepaald boek mag doen. Neem niet zomaar aan dat u een boek overal ter wereld op allerlei manieren kunt gebruiken, wanneer het eenmaal in Zoeken naar boeken met Google staat. De wettelijke aansprakelijkheid voor auteursrechten is behoorlijk streng.

Informatie over Zoeken naar boeken met Google

Het doel van Google is om alle informatie wereldwijd toegankelijk en bruikbaar te maken. Zoeken naar boeken met Google helpt lezers boeken uit allerlei landen te ontdekken, en helpt auteurs en uitgevers om een nieuw leespubliek te bereiken. U kunt de volledige tekst van dit boek doorzoeken op het web via `http://books.google.com`

Netherland

517

M.

EENIGE OPMERKINGEN OVER „VALSCHHEID" NAAR AANLEIDING VAN AUTHENTIEKE AKTEN.

EENIGE OPMERKINGEN OVER „VALSCHHEID"

NAAR AANLEIDING VAN

AUTHENTIEKE AKTEN.

PROEFSCHRIFT

TER VERKRIJGING VAN DEN GRAAD VAN

DOCTOR IN DE RECHTSWETENSCHAP

AAN DE RIJKS-UNIVERSITEIT TE LEIDEN

OP GEZAG VAN DEN RECTOR MAGNIFICUS

Dr. C. K. HOFFMANN,

HOOGLEERAAR IN DE FACULTEIT DER WIS- EN NATUURKUNDE,

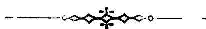
VOOR DE FACULTEIT TE VERDEDIGEN

op Vrijdag 19 December 1890, des namiddags te 3 ure,

DOOR

HENRI ROBERT VAN MAASDIJK

GEBOREN TE KATWIJK A/ZEE.

LEIDEN. — P. SOMERWIL.

1890.

7/23/29

Aan mijne Ouders,

Eenige opmerkingen over „Valschheid" naar aanleiding van authentieke akten.

Eene authentieke akte is een geschrift, met inachtneming der wettelijke vormen, opgemaakt door of ten overstaan van een openbaar ambtenaar in de regelmatige uitoefening zijner bediening.

Zulk eene akte levert, zelfs tegen derden, volledig bewijs op van de daadzaken door den openbaren ambtenaar in de akte geconstateerd, als zijnde door hem waargenomen. De authentieke akte is feitelijk een getuigenis dat op papier is gebracht, maar omdat het een *openbaar ambtenaar* is die dat getuigenis op papier bracht, moet het door allen, aan het gezag van onze wet onderworpen, gehouden worden voor een getuigenis overeenkomstig de waarheid; en hij die de akte niet als zoodanig wil erkennen moet hare onechtheid of valschheid bewijzen [1]).

---

[1]) Zie POTHIER. Traité des obligations, Partie IV no. 734, lid 4: „La signature de l'officier public qui a reçu l'acte, donne

Deze bewijskracht ten opzichte van derden bestaat niet op grond van zekerheid omtrent de echtheid, maar slechts op grond van een vermoeden.

De authentieke akte levert volledig bewijs op totdat hare valschheid bewezen is; omdat echter de bewijskracht gegrond is op een vermoeden, ofschoon een sterk vermoeden, en niet op zekerheid, moet de mogelijkheid erkend worden dat de openbare ambtenaar zich heeft vergist of ter kwader trouw de waarheid verborgen heeft, of dat de akte later veranderingen, bijvoegingen of weglatingen heeft ondergaan. Daarom nu moet de gelegenheid openstaan om de valschheid of onechtheid van zulk eene akte aan te toonen.

Beschouwen wij art. 1909 B. W., dat de mogelijkheid van valschheid van eene authentieke akte veronderstelt, en trachten wij, dit artikel als uitgangspunt nemende en hiermede in verband de artt's. 176 en 193 B. Rv. besprekende, ons eene juiste voorstelling te vormen van het begrip »valschheid van authentieke akten" en van de gevolgen die aan die valschheid, of zelfs aan de mogelijkheid van die valschheid zijn verbonden.

„une pleine foi à tout ce que l'acte renferme, et aux Signatures „des parties qui l'ont souscrit, qu'il n'est point nécessaire par „conséquent de faire reconnoître."

De casuspositie van art. 1909 is als volgt: Er wordt een burgerlijk geding gevoerd, waarin eene authentieke akte is gebracht, deze nu wordt beticht »valsch" te zijn. Deze betichting geschiedt op de wijze door art. 176 sqq. B. Rv. voorgeschreven, door middel van de verklaring van valschheid ter griffie, in art. 178 B. Rv. omschreven, de zoogenaamde »inscription en faux".

Hoeveel geloof en vertrouwen eene authentieke akte ook moge genieten, bestaat, zooals reeds is gezegd, de mogelijkheid altijd dat de authentieke akte valsch is. Het is daarom noodig dat er eene wijze voorgeschreven zij om zulk een stuk tegen te spreken. Maar aan den anderen kant moet die procedure zoodanig wezen dat een ieder zich bewust zij van het gewicht van die tegenspraak en men dus niet te lichtvaardig daartoe overga. De eerste daad van die tegenspraak nu is de inschrijving ter griffie, inscription en faux, d. w. z. de overlegging van eene akte, door partij zelve of door een bizonderen daartoe bij authentieke akte bepaaldelijk gemachtigde geteekend, inhoudende de stellige verklaring dat hij, die zoodanig openbaar bewijsstuk wil tegenspreken, hetzelve als valsch beschouwt, opdat zoodanige aanstijging niet onberaden geschiede.

Maar de wetgever stelde zich niet tevreden met eene

onberaden aantijging van valschheid te voorkomen, hij zag ook in dat het publiek belang vordert zooveel mogelijk zoodanige geschillen uit den weg te ruimen die noodzakelijk de verzwakking in het geloof van openbare bewijsstukken tengevolge hebben. Daarom heeft de wetgever ook aan de tegenpartij, die het stuk in het proces heeft gebracht, de bevoegdheid gegeven om het terug te nemen en zoodoende het geding over de valschheid te voorkomen. Die terugname door tegenpartij zal geschieden wanneer deze zelf het stuk niet vertrouwt, of wanneer hij buiten het betichtte stuk, voldoende andere bewijsstukken heeft. De Wetgever, met deze waarborgen tegen eene ondoordachte betichting van valschheid nog niet tevreden, heeft bepaald dat de ter griffie over te leggen akte de daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen moet behelzen, waarmede de betichter de valschheid denkt te bewijzen, opdat de rechter vóóraf kunne beoordeelen of die omstandigheden, daadzaken en bewijsmiddelen gewichtig genoeg zijn om de beweerde valschheid te kunnen aantoonen, wanneer zij volkomen bewezen zijn.

Onze Wetgever heeft deze waarborgen bijna geheel overgenomen uit de Fransche Code, en daar wij vroeger geene afzonderlijke rechtsvordering hiervoor hadden,

was de bevreemding over de procedure bij de invoering der Fransche praktijk zoo groot dat, gelijk men in »Briefwisseling van eenige rechtsgeleerden over de aanstaande Nederl. Wetgeving" bl. 200 leest, »daar de »nieuwe wetten niet of niet behoorlijk werden verstaan, »derzelver geest werd miskend, en een aantal kundige »en eerlijke rechtsbeoefenaars, het als eene smaad aan»ziende, een bewijsstuk van valschheid aan te klagen, »zoodanige rechtsgedingen, tot aanmerkelijk nadeel der »belanghebbenden, in onderscheidene gevallen achter»wege lieten; terwijl ook rechters alle moeite deden, »om daar, waar eene aantijging van valschheid te berde »was gebracht, op alle bedenkelijke wijzen de geschillen »te eindigen, en zelfs op schikkingen tusschen partijen »aan te dringen, welke duidelijk tegen den geest der »wet zijn."

Het was de schuld der Hollandsche rechtsgeleerden dat deze procedure hun geheel onbekend was, daar reeds de Romeinsche wetten bij het bewijs door geschriften, aan hem, tegen wien de geschriften worden aangevoerd, de vrijheid geven, om door eene beschuldiging van valschheid de bewijskracht daarvan te ontnemen; deze beschuldiging van valschheid had daar zelfs den naam van »inscriptio", omdat bij den rechter

eene inschrijving met een zuiveringseed gevorderd werd [1]).

Het Wetboek op de Rechtspleging onder Koning Lodewijk ontworpen, hetwelk het Fransche wetboek ten grondslag had, gaat deze gewichtige procedure geheel voorbij, zonder eenige opgave van redenen; hoewel toch art. 1238 lid 2 van het wetboek Napoleon voor Holland, van de betichting van valschheid spreekt, en wel onder beide vormen van de Fransche wetgeving, als faux principal en faux incident.

Het onderwerp nu, dat T. III Afd. 5 B. 1 B. Rv. behandelt, was in de Code de Procédure Civile, waaruit wij deze materie bijna geheel hebben ontleend, in twee afzonderlijke titels gesplitst; Titel 10 Boek II C. d. Pr. »*de la vérification des écritures*" behandelde het onderzoek naar de echtheid van een onderhandsch stuk en hiermede heeft art. 176 B. Rv. n°. 1 en 2 te maken; terwijl Titel 11

---

[1]) Zie Lib. IV Tit. 21. Cod. de fide instrum.; alwaar men de volgende belangrijke woorden leest: „et postquam hoc ab actore vel petitore fuerit juratum, et inscriptionum pagina apud competenten judicem deposita."

Uit „actore vel petitore" volgt dat deze betichting als een bizonder incident beschouwd werd, waarbij hij die betichtte, eischer was.

»*de la vérification des écritures*" toepasselijk was, wanneer in den loop van een rechtsgeding eene authentieke akte van valschheid werd beticht, bij ons bedoeld door art. 176 n°. 3. De vereenvoudiging die onze wetgever heeft ingevoerd was zeer gewenscht. De vorm van rechtspleging bij de vérification d'écritures was zeer verschillend van dien van het faux incident. De wetgever overwoog nu dat de aard en strekking van beide geheel gelijksoortig waren en heeft daarom de voorschriften omtrent beide vereenigd en daardoor éénzelfden vorm van rechtspleging voorgeschreven, behoudens enkele verschilpunten die onvermijdelijk waren door het verschil in aard tusschen onderhandsche en authentieke akten. Het voornaamste, het eigenlijke essentieele verschilpunt is gelegen in de bewijslast. Deze berust bij authentieke akten bij dengene die de akte aanvalt en deze moet dus hare valschheid bewijzen, terwijl bij eene onderhandsche akte, hij die het stuk produceert de echtheid moet bewijzen. Dit onderscheid heeft echter niet zoozeer invloed op de wijze van procedeeren als wel op het *vonnis;* immers, als de valschheid niet bewezen is, zoo zal het vonnis ten gunste van de akte zijn, wanneer daarentegen de echtheid van eene onderhandsche akte niet is bewezen, zal het vonnis ten nadeele der akte

wezen. Daarom maakt dit onderscheid weinig verschil in de wijze van procedeeren.

Er is nog eene andere reden die den wetgever heeft doen besluiten de voorschriften der beide Fransche titels te vereenigen in de eenvoudigste der twee rechtsplegingen, die der vérification d'écriture. In de Loi sur la procédure civile du Canton de Genève du 29 Septembre 1819, Titre XVIII, die aldaar den Code de Procédure vervangen heeft en een in vele opzichten verbeterde Code de Procédure mag genoemd worden, werden deze onderwerpen ook in één titel »De la vérification des écritures" vereenigd en het is dit wetboek dat voornamelijk op de samenvatting van »vérification d'écriture" en »faux incident civil" in ééne afdeeling schijnt invloed te hebben gehad. [1]) In het »Exposé des motifs" van dit wetboek [2]) wordt o. a. het volgende over de samenkoppeling van de twee titels van den C. de Pr. gezegd: »Quand à la fusion des deux titres, elle nous a paru »commandée par l'analogie, par l'identité même des »formes qui y sont décrites. La seule différence essentielle „résulte, en effet, de celle du rôle qu'y jouent les parties.

---

[1]) Zie: Mr. R. van Boneval Faure: Het Nederl. burgerl. Procesrecht. Deel I. blz. 26 en 27.

[2]) bl. 88, 4me édition 1877.

»Dans l'inscription de faux, la présomption légale étant »en faveur de l'acte, celui qui l'attaque se constitue »demendeur, il doit en prouver la fausseté. Dans la »vérification d'écriture, la même présomption n'existant »pas, celui qui emploie l'acte est le demendeur, il doit »en prouver la vérité."

DALLOZ geeft van le faux incident deze definitie: [1]) »C'est la voie qui prend une partie pour faire réjéter »comme fausse ou falsifiée, une pièce produite durant »de l'instance ou des dèbats. On appelle cette procédure »faux incident parce qu'elle n'est qu'un incident du »proces éngagé, lequel forme le principal."

Le faux principal daarentegen is geenszins afhankelijk van een reeds aanhangig burgerlijk hoofdgeding, maar wordt afzonderlijk ingesteld als zijnde zelf een afzonderlijk strafproces en wordt dan ook beheerscht door de bepalingen van het wetboek van Strafvordering. Heeft er dus, hangende een burgerlijk proces, eene inschrijving van valschheid plaats, dan geeft men haar in het algemeen de benaming van »faux incident", waarbij de procedure strekt tot verwerping van het van valschheid betichtte stuk uit het geding. Geschiedt er

---

[1]) DALLOZ. Faux incident, Inleiding.

evenwel onmiddellijk eene vervolging wegens valschheid voor den Strafrechter, dan geeft men deze valschheid de benaming van »faux principal", waarbij de procedure strekt tot het bestraffen van een schuldige aan valschheid, en waar het voor het bestaan van de strafbare daad op zich zelve niets afdoet, al verklaart de beschuldigde dat hij van het betichtte stuk geen gebruik zal maken, indien maar het misdrijf van de valschheid zelf, overeenkomstig de strafwet kan worden bewezen [1]. Het »faux incident" en het »faux principal" zijn dus twee geheel afzonderlijke en van elkaar verschillende procesvormen [2]. Het heeft echter geruimen tijd geduurd alvorens dit door den wetgever werd ingezien en door de wetten bevestigd geworden is.

Oorspronkelijk toch zag men in elke bewering van de valschheid of vervalsching òf eene beschuldiging van valschheid in geschrifte, òf eene beschuldiging van valsch getuigenis, hetgeen o. a. blijkt uit BORNIER, wanneer hij zegt: [3] »Le faux incident est, lorsqu'en une »instance civile il survient incidemment une inscription

[1]) Zie CARRÉ, Les lois de la procédure civile, Tome I, p. 343 sqq.

[2]) DALLOZ, Faux incident N° 70, 71 en 72.

[3]) BORNIER, Conférence ad art. IV. Tit. IX. De la compétence des juges.

»en faux contre les pièces qui sont produites, ou contre »la disposition des expects." Dit gaf aanleiding dat elke twijfel tegen de authentieke akte een crimineel proces werd. Men beschouwde le faux incident als te zijn van strafrechterlijken aard. Van de vele plaatsen in BORNIER die hiervan getuigen, willen wij enkele aanhalen. Vooreerst zegt hij: [1]) »On oblige la Partie à faire l'inscrip»tion au greffe, par cette raison que comme il y a »beaucoup de civil dans les inscriptions de faux, la Partie »civile est comme accusatrice; au lieu que dans les »autres crimes, encore que l'on qualifie souvent celui »qui rend sa plainte du nom d'accusateur, toutefois c'est »improprement qu'on l'appelle ainsi, d'autant que nous »n'avons en France que le Procureur-Général du Roi »ou son Substitut qui puisse dans chaque Siége accuser »et conclure la peine des crimes."

Elders zegt hij: [2]) »Il faut encore remarquer, que »lorsque la pièce est fausse sans le sçu ni la participa»tion de la partie qui l'a produite, pour l'avoir trouvée »parmi les papiers de son prédecesseur, en ce cas elle »n'est pas déclarée fausse, parce que le Jugement note-

---

[1]) BORNIER, ad art. IX tit. IX. pag. 110. Tome second.

[2]) BORNIER, ad. art. IX, tit. IX, pag. 110. Tome Second.

»roit l'héritier qui en est innocent; mais déclarée nulle,...."

Ten slotte zij hier vermeld zijne aanteekening ad art. XII van bovengenoemden Titel, alwaar hij le faux incident alleen toelaat als er *bedrog* aanwezig is: »on ne »doit avoir aucun égard au faux, s'il n'y a dol.....", en dus niet wanneer de openbare ambtenaar zich vergist heeft, d. w. z. ingeval van dwaling.

De Fransche wetgevingen verwarden dan ook bij de behandeling van valschheid, strafrecht en burgerlijk recht met elkander. De ordonnances civiles, met name die van 1667, zwegen over de procedure van le faux incident civil en men moest zich daarvoor tot de ordonnances criminelles, o. a. tot die van 1670 wenden; alwaar men zonder eenige onderscheiding de uitdrukkingen »plaignant" en »accusé", »demandeur" en »défendeur", »informations" en »enquêtes" door elkander vinden kan [1]).

Eerst de ordonnance van 1737 heeft deze verwarring opgeheven door de stoffen van elkander te scheiden en een afzonderlijken titel voor le faux principal en eenen voor le faux incident te maken. In het considerans van deze ordonnance lezen wij de overwegingen die tot deze scheiding geleid hebben: [2]) »Dans la nécessité ou Nous

---

[1]) Zie Dalloz, Faux incident n° 4.

[2]) Bornier, Tome premier, pag. LIX, bis,

»sommes, de partager un ouvrage d'une si grande éten-
»due, Nous avons cru que la révision de l'Ordonnance
»de 1670 sur la procédure criminelle, devoit occuper
»d'abord toute notre attention; et dans cette Ordon-
»nance même, Nous avons jugé à propos de faire un
»choix, et commencent un ouvrage si utile, par les titres
»de la reconnaissance des écritures ou signatures privées,
»et du Faux principal ou incident. Les différents objets
»de ces deux titres, y ont été tellement mêlez, que
»les Juges ont eu de la peine à en faire un juste
»discernement; et qu'il leur est souvent arrivé, ou
»de séparer ce qui devoit être reüni, ou de confon-
»dre ce qu'il auroit fallu distinguer. C'est donc pour
»rémédier à cet inconvénient par un ordre plus naturel,
»que Nous avons jugé à propos d'établir d'abord dans
»un premier titre, les règles qui seront observées dans
»la poursuite du Faux principal; de fixer ensuite dans
»un second titre, celles qui auront lieu à l'égard du
»Faux incident....."

Aan de ordonnance van 1737 komt dus de eer toe de procedure van le faux incident te hebben gescheiden van die over le faux principal en aldus de strafrechterlijke tint die over de geheele stof lag, te hebben verwijderd. Wel is op enkele plaatsen in Titre II van deze

ordonnance een spoor achtergebleven van de oude gemeenschap [1]), maar dit bepaalt zich slechts tot twee plaatsen: vooreerst zegt nl. a. 28, tit. II. »En aucun cas »il ne sera donné copie ni communication des moyens »de faux au Défendeur" en ten tweede leest men in art. 33. dat de stukken van vergelijking verschaft moeten worden door den eischer, zonder dat de stukken, door verweerder vertoond, in aanmerking kunnen komen, tenzij met toestemming van eischer en O. M. Dit nu strijdt met het recht van verdediging en de gelijkheid tusschen de partijen in het burgerlijk geding.

Ook de Code van 3 Brum. An. 4, behandelde het faux principal en incident en had o. a. de bepaling dat als men tegen een stuk, dat in den loop van het geding was vertoond, eene inscription en faux instelde, men niet meer den weg van faux principal kon inslaan, tenzij men beweerde dat de *tegenpartij* de vervalscher was. [2]) Deze verwarring van publiekrecht met privaatrecht is door den Code de Procédure verbeterd, door art. 250, dat nu de bevoegdheid geeft om in alle geval, *wie ook de vervalscher zij*, dien weg te nemen, en dit terecht, daar de strafrechter er niet op letten mag in welke betrekking

---

[1]) Bornier, Tome II. pag. LXXII. bis.

[2]) Dalloz, Faux incident, n° 6. en Instruction criminelle, n° 3.

de persoon die het misdrijf van valschheid pleegde, tot de *civiele* partij staat. De artt.'s 239, 240 en 250 C. de Pr. en art. 193 B. Rv. bewijzen bovendien voldoende, dat tegenwoordig, zoowel in Frankrijk als bij ons, de burgerlijke actie over valschheid zeer goed onderscheiden wordt van de strafactie. Doch hierover later uitvoeriger.

Wij hebben hierboven gezien, dat men oorspronkelijk in elk beweren aan de valschheid of vervalsching een misdrijf ziende, van elken twijfel tegen de authentieke akte een crimineel proces maakte. Daargelaten nu of men steeds een misdrijf moet verwachten, was dit echter geen reden om steeds een crimineel proces te moeten maken van het aantoonen dier onechtheid. Dit was onjuist, zoowel omdat zoodoende aan de private personen opgdragen werd onderling een crimineel proces te voeren, terwijl toch ééne der partijen in het strafgeding, het O. M., de vertegenwoordiger van de maatschappij moet wezen; alsook omdat de mogelijkheid zich zeer goed denken laat dat er geen termen meer aanwezig zijn om een strafproces te kunnen instellen. Immers het misdrijf kan verjaard of de dader overleden wezen, waardoor het het recht tot strafvervolging is vervallen. Ook het verschil in karakter tusschen het faux incident en principal

bevestigen dit nog. Het karakter van faux incident is zuiver privaatrechterlijk, want het heeft niet de strekking om de veroordeeling van den vervalscher te verkrijgen, maar om slechts de valschheid van het stuk te constateeren; dus het faux incident is gericht tegen het *stuk*, terwijl het faux principal tegen den *persoon* van den vervalscher gekant is. Het eenige doel van faux incident is de verwerping van het stuk uit het geding, maar bij faux principal is het de oplegging van straf, die men beoogt.

Wij gaan verder en gelooven te mogen verklaren dat men art. 176 3°. te beperkt opvat, wanneer men in elk beweren van de valschheid een *misdrijf* ziet, hetgeen wij zooeven in het midden lieten. Daar toch het faux incident niet gericht is tegen den *persoon* van den vervalscher, maar slechts beoogt om het *stuk* valsch te verklaren en, de valschheid bewezen zijnde, als een ondeugdelijk bewijsmiddel uit het proces te verwijderen, doet het er toch weinig toe *op welke wijze* het stuk valsch geworden is; of het geschied is met schuld of buiten schuld van een persoon, het doet door zijne valschheid toch evenveel schade aan de partij tegen wien het in het geding wordt aangewend; en mocht er tevens een strafrechterlijk verantwoordelijke dader wezen, welnu

dan kan de schade, aan de maatschappij berokkend, langs strafrechterlijken weg bovendien nog verhaald worden. Wij moeten de valschheid van art. 176 3°. B. Rv. geenszins op ééne lijn stellen met het begrip valschheid in een strafgeding. In het burgerlijk proces is elke afwijking van de waarheid valschheid, onverschillig hoe deze tot stand is gekomen, onverschillig of er een strafbare dader aanwezig zij, d. w. z. onverschillig of de veroorzaker die valschheid opzettelijk of door niet-strafbare dwaling heeft veroorzaakt [1]). Het geval toch kan zich voordoen dat de openbare ambtenaar, die de akte opmaakte, meende de waarheid te getuigen, terwijl echter zijne waarnemingen en zijne wetenschap, omtrent hetgeen voor hem is voorgevallen, onjuist zijn. In dit geval heeft de openbare ambtenaar die valschheid door niet-strafbare dwaling veroorzaakt.

Het is wellicht niet overbodig bij het zooeven genoemde voorbeeld stil te blijven staan om met een kort woord er op te wijzen dat men de valschheid van eene akte ten strengste van de zoogenaamde *simulatie* van eene akte moet onderscheiden. Er is nl. wel valschheid wan-

---

[1]) Zie blz. 24 en 25.

neer de *ambtenaar*, zooals hierboven als voorbeeld gesteld is, andere verklaringen en daadzaken in de akte constateert als voor hem verklaard zijn, maar niet wanneer *particulieren* onware daadzaken voor den ambtenaar opgeven en in de akte doen opnemen. In dit laatste geval toch geeft de akte zeer juist weer hetgeen voor den openbaren ambtenaar is verklaard, al is de inhoud dier verklaringen niet juist; en dan is de authentieke akte wel degelijk echt en niet in strijd met de waarheid, want de waarheid is juist dat er onjuiste daadzaken door partijen zijn opgegeven. Had daarentegen de ambtenaar, in plaats van de door partijen aan hem opgegevene onjuiste daadzaken, de *juiste* daadzaken, d. w. z. de daadzaken zooals ze door partijen hadden opgegeven moeten zijn, opgenomen, dan juist zou de akte onecht of valsch wezen, *niettegenstaande zij de overeenkomst*, *zooals deze had plaats gehad*, *juist weergaf*. Wanneer nu de partijen door den ambtenaar onware daadzaken in de akte doen opnemen en de ambtenaar deze, juist zooals ze door partijen verklaard zijn, in de akte weergeeft, dan is de akte »gesimuleerd", d. w. z. de *overeenkomst* die de akte behelst is onwaar. Hiermede hebben derden echter niets te maken, maar alleen de partijen, en tegenover derden is de gesimuleerde akte wel degelijk onbe-

twistbaar omdat de partijen de overeenkomst aan den ambtenaar gesimuleerd hebben opgegeven. Er besfaat dan ook geen mogelijkheid om die akte op de wijze van art. 176 Sqq. B. Rv. »valsch" te verklaren; wel echter kan het tegendeel der gesimuleerde overeenkomst door de *partijen* bewezen worden, maar dat alleen volgens de gewone regelen van het bewijs, dus niet op de wijze van art. 176 Sqq. en niet door getuigen (a. 1934 B. W.) [1]).

Hiermede overeenstemmende is dan ook de beslissing der rechtbank van eersten aanleg te Deventer van 6 Dec. 1837, in appèl bevestigd door het Hooggerechtshof te 's-Gravenhage, dat tegen eene notarieele akte geene inschrijving van valschheid te pas komt, wanneer de akte is overeenkomstig de verklaringen aan den notaris gedaan, en juist bevat, wat door partijen ten tijde van het opmaken derzelve, aan den notaris is opgegeven, en dezelve steeds in denzelfden

---

[1]) Zie ook Mr. DIEPHUIS. Het Ned. Burg. R. deel 9. n° 105 2e druk en Mr. A. DE PINTO, alwaar hij op blz. 339 § 148 van zijn handleiding o. a. zegt: „Zoo dikwijls, om welke reden ook, „het stuk in het geding wordt toegelaten als echt en erkend, „is daarvan het gevolg dat wel nog over den inhoud, maar niet „meer over zijne bewijskracht en echtheid kan getwist worden."

staat gebleven is. Het tijdschrift voor het Notarisambt is het met deze beslissing ook eens: »Overwegende, »dat in het onderwerpelijk geval eene inschrijving van »valschheid in geschrift niet van toepassing konde zijn, »dewijl alhier de vraag niet is, of, hetgeen de Notaris »in de hypothecaire schuldakte relateert aan hem door »den geldopnemer en den geldschieter te zijn verklaard, »overeenkomstig de waarheid is, maar het onderzoek »daarover moet loopen, of die verklaring door den geld- »opnemer aan den Notaris indertijd gedaan, in strijd is »met de waarheid" [1]).

Na deze noodzakelijke afdwaling vervolgen wij ons betoog met er op te wijzen, dat o. a. ook Mr. DE PINTO de meening is toegedaan dat, om faux incident in te kunnen stellen, de vereischten voor de valschheid in het strafgeding noodzakelijk, niet aanwezig behoeven te wezen. Dit blijkt o. a. uit zijn aanteekening bij art. 138 B. Rv. [2]) alwaar hij zegt: »De vrijspraak van den »beschuldigde ter crimineele kan gegrond zijn geweeet »alleen daarop, dat het niet gebleken is dat hij juist »was de dader der valschheid, welker bestaan in het

---

[1]) Deel V. n° 1, blz. 9. Zie ook „Het recht in Nederland." Deel I, blz. 279. v.

[2]) Handleiding voor Burg. Rv. blz. 338.

»algemeen is bewezen geworden; en het stuk zal dan »nog even goed uit het burgerlijk geding moeten verwijderd worden."

Ook de Fransche rechtsgeleerden waren deze opvatting toegedaan. DALLOZ toch zegt op bl. 647 du faux incident n°. 71 en 72: »L'inscription de faux incident n'est pas »subordonnée à la possibilité ou l'impossibilité de ce »recours pas la voie criminelle, car les deux actions »sont indépendentes et facultatives. Il n'est pas néces»saire que les faits carectéristiques du faux soient de »nature à donner lieu à une poursuite criminelle, car, »ainsi, qu'on l'a dit n° 11, le faux incident est un procès »fait à l'acte en lui-même, le faux principal est un »procès fait à la personne même".

De H. R. heeft echter volgens een arrest van 31 Dec. 1857 [1]) de tegenovergestelde meening verkondigd, nl. dat de vereischten der misdaad van valschheid, voor de valschheid van art. 176 3°, aanwezig moesten zijn. Het Provinciaal Gerechtshof van Groningen, welks arrest hierbij werd vernietigd, had geoordeeld dat eene akte, waarin feiten zijn vermeld, die zij bestemd is te constateeren, en welke *met de waarheid in strijd* zijn, voor

---

[1]) Zie Weekbl. van het R, n° 1922.

zooverre moet geacht worden valsch te zijn, en dat, op grond van dit begrip van valschheid, de gestelde feiten, tot bewijs der beweerde valschheid, daarbij verklaard zijn te zijn pertinent en concludent, en het bewijs daarvan is toegelaten [1]). De H. R. oordeelde echter dat eene akte, in een burgerlijk geschil van valschheid beticht, alleen dan valsch of vervalscht is, wanneer alle elementen voor de misdaad van valschheid, toen vereischt, aanwezig waren; d. w. z. er moest wezen eene verkorting der waarheid (altération de la vérité); een bedriegelijk oogmerk (intention frauduleuse), van een werkelijk geleden of mogelijk te lijden nadeel voor een ander (préjudice réel ou possible pour autrui) [2]).

---

[1]) De verweerder in cassatie beweerde bij het Hof in Goningen de valschheid eener hem tegengeworpen notarieele akte van en verkoop, op grond, dat die akte niet zoude vermelden den naam van den waren kooper; maar als kooper zoude opgeven iemand, die *niet* gekocht had. Hij werd bij arrest van het Hof, op grond hoofdzakelijk, dat, het gestelde feit bewezen zijnde, de akte zoude zijn *onwaar* en dus *valsch*, toegelaten tot het bewijs daarvan.

[2]) De Fransche wetgever heeft geene definitie van de misdaad van valschheid gegeven, maar wij mogen aannemen dat deze drie elementen de valschheid constitueerden. Zie hierover „Nederl. Jaarboeken voor rechtsgeleerdheid en wetgeving" deel II voor 't jaar 1840. bl. 601.

Voor den verweerder was dit middel van cassatie bij memorie bestreden op de volgende gronden: De eenige grondslag van het middel van cassatie is dat men, om in een burgerlijk geding de valschheid der authentieke akte te kunnen inroepen, tevens moet bewijzen dat er gepleegd is het misdrijf van valschheid in geschriften. Het middel staat of valt dus met die stelling. Deze stelling nu staat *nergens* in de wet en is geheel uit de lucht gegrepen; terwijl de artt's der wet zoo algemeen mogelijk luiden en van *iedere* valschheid spreken; dus de gemaakte onderscheiding is willekeurig en buiten de wet.

De overweging van den H. R. was dat de wetgever niet geacht kon worden te zijn afgeweken van de beteekenis van »valschheid" in het strafrecht, wanneer hij, met betrekking tot het burgerlijk geding, zonder eenige andere of verdere bepaling, dezelfde uitdrukking van valsch of vervalscht als in het strafrecht bezigt.

Tegen deze meening van den H. R. heeft Mr. A. A. WEVE [1]) een uitvoerig opstel geschreven en het arrest hoofdzakelijk bestreden in en om zijne gevolgen. Hierdoor heeft hij echter de gronden der wet minder op

---

[1]) Nieuwe Bijdragen van Rechtsgeleerdh. en wetgeving. Deel 7, jaar 1857.

[illegible] ge- [illegible] rechts- [illegible] het een [illegible] Het [illegible] die twee [illegible] vereischte."

Bovendien zijn de grenzen tusschen den burgerlijken en den strafrechter ten strengste in de wet zelve afgebakend. De bepalingen van de artt. 1954, 1955 en 1956 B. W. leveren hiervan het duidelijkste bewijs.

Dat de wetgever niet geacht kan worden aan de woorden »valsch of vervalscht" in art. 176 sqq. eenen anderen rechtskundigen zin te hebben willen toekennen, dan hij daaraan in het strafwetboek geeft, is gemakkelijker te beweren dan te bewijzen, want dit is nergens in de wet gezegd. Wij gelooven dat het woord »valsch", dat in het algemeen alleen beteekent eene met de waarheid strijdige toestand, blijkens het opschrift van Afd. III T. VIII B. I B. Rv., waartoe art. 176 behoort, hier voorkomt als

synoniem van »*onechtheid*" en dat »valsch" hier dus niets anders kan beteekenen dan: *niet beantwoordende aan hetgeen waarvoor men het wil doen doorgaan*, d. w. z. elke afwijking van de waarheid.

De gevolgen die ontstaan kunnen voor den burgerlijken rechter, wanneer men de leer van den H. R. aanneemt, zijn ook zeer bezwaarlijk. Mr. WEVE noemt drie gevolgen. Vooreerst, wanneer in geval van art. 193 R. R. het burgerlijk geding is geschorst en de strafzaak wordt behandeld, en de strafrechter den beklaagde nu vrijspreekt op grond van onvoldoende bewijzen dat hij de bewerker van de valschheid is, dan zal het voor den burgerlijken rechter toch wel bijna onmogelijk wezen om voldoende bewijzen aan te voeren dat beklaagde wèl de bewerker is, en dan zal, wanneer men in het bewijs daarvan te kort schiet, het valsche of vervalschte stuk uit het geding verwijderd kunnen worden en zal op het stuk mogen worden recht gedaan.

Stelt men nu het omgekeerde geval dat de strafrechter beklaagde wèl aan het misdrijf »valschheid" schuldig verklaart, dan is het mogelijk dat beklaagde voor den burgerlijken rechter zijne onschuld bewijst door bijvoorbeeld aan te toonen dat hij zonder opzet handelde; immers art. 1955 B. W. laat de veroordeeling wegens mis-

blijft wel als een bewijs der gepleegde daad gelden. maar laat tegenbewijs toe. In dit geval zal het stuk ook in het geding moeten blijven. want de vereischten voor eene strafbare valschheid zijn niet aanwezig: en hoewel dit geval zich nu wel niet dikwijls zal voordoen, de mogelijkheid daartoe blijft steeds bestaan.

Een nog lastiger geval doet zich voor wanneer de vermoedelijke dader niet meer in leven is. Dan zal het zeer moeielijk te bewijzen zijn dat die persoon met opzet handelde en zal het stuk dus in verreweg de meeste gevallen in het geding moeten blijven [1].

Het gevolg van het stelsel van den H. R. is dat, wanneer eene der partijen in een burgerlijk geschil een stuk van valschheid beticht, en niet kan aantoonen dat alle

---

[1] Ook door S... Weekbl. v. h. R. n° 1932 is de meening van den H. R. juist bestreden. S... zegt: „Valschheid be„teekent rechtskundig als taalkundig *iedere* verkorting of ver„minking van de waarheid. De reden echter waarom de crimi„nalisten niet voor het *falsum*, maar voor de *strafbaarheid* „daarvan meer vorderen dan de materieele daad, is gelegen in „het begrip, niet van *valschheid* maar van *misdaad*, dat altijd „het aanwezen van dolus veronderstelt. Die reden, volkomen „juist derhalve in foro poenali, geldt niet in foro civili. Dan „keert alles terug tot de natuurlijke beteekenis van het woord; „te meer daar a. 176 3°. niet onderscheidt".

vereischten voor het misdrijf aanwezig zijn, de burgerlijke rechter, al is aan de waarheid klaarblijkelijk te kort gedaan, het bewuste stuk toch nooit als valsch of vervalscht uit het proces zal kunnen werpen.

Ten slotte zij hierbij nog aangemerkt dat het karakter van de authentieke akte medebrengt dat het geschrift niet alleen de uiterlijke, maar ook de innerlijke vereischten van authenticiteit moet dragen. Zal dus zulk eene akte het bewijs leveren van al hetgeen daarin is vervat, dan moet zij 1° naar waarheid voorstellen al wat zij bestemd is te constateeren, en 2° in haren oorspronkelijken staat zijn behouden, en dus niet op de eene of andere wijze zijn veranderd [1]). Dus hetzij door het bewijs der intellectueele valschheid, het niet voldoen aan 1°, hetzij door dat der materieele vervalsching, het niet voldoen aan 2°, is tevens het bewijs geleverd dat

---

[1]) „*Intellectueele valschheid*" is aanwezig, wanneer de openbare ambtenaar de verklaringen der partijen en de daadzaken verkeerdelijk heeft weergegeven, of wanneer de persoon die het stuk opmaakte geen openbaar amtenaar was; dan is het stuk van zijne geboorte af „*valsch*"

Materieele valschheid" is aanwezig, wanneer later in het reeds opgemaakte stuk, veranderingen, weglatingen of bijvoegingen zijn aangebraeht, in strijd met den oorsprokelijken inhoud; dan is het stuk „*vervalscht,*"

het stuk in het proces overgelegd, zijn doel, d. i. *het volledig bewijs der waarheid van haar geheelen inhoud*, mist.

Of een stuk nu intellectueel valsch is, of materieel vervalscht; in beide gevallen moet het uit het proces verwijderd worden, daar art. 176 3° zoowel de intellectueele valschheid, als de materieele vervalsching op het oog heeft.

Hiermede in strijd is de meening van MR. A. DE PINTO, dat faux incident civil alleen te pas komt in geval van materieele vervalsching en niet ingeval van intellectueele valschheid. Op blz. 324 van zijne Handleiding tot het Wetb. van B. Rv. zegt MR. DE PINTO, bij de bespreking van het faux incident: »Maar ook het middel zelf ver»schilt zeer aanmerkelijk van het Fransche faux incident »civil; want hier wordt blijkbaar alleen gedoeld op de »materieele valschheid van het geschrift, en geenszins »op de intellectueele valschheid; zoodat het middel niet »kan gebezigd worden, hetzij om de valschheid van den »inhoud der akte, hetzij om het verzuim van formali»teiten te bewijzen, die de authentieke akte als vervuld »vermeld."

Het eerste argument van MR. DE PINTO voor zijne meening is dat volgens art. 1934 B. W. getuigenbewijs

niet is toegelaten tegen den inhoud der schriftelijke akte. Wordt nu van de inschrijving van valschheid gebruik gemaakt, dan is getuigenbewijs toegelaten om de valschheid van het stuk te bewijzen, volgens art. 178 lid 1 B. Rv. Dat dit echter niet in strijd is met art. 1934 B. W., heeft o. a. de H. R. beslist bij arrest van 9 Maart 1855 [1], waarbij eene uitspraak van het Hof van Noord-Brabant werd bekrachtigd. Het gold daar de vraag, of tegen de in een testament voorkomende uitdrukkelijke vermelding, dat de opgave in tegenwoordigheid der getuigen heeft plaats gehad, bewijs door getuigen kan worden toegelaten; terwijl dan ook de verklaring van valschheid ter griffie, waarover bij art. 176 B. Rv. gehandeld wordt, alleen de materieele valschheid op het oog heeft. Na eene zeer uitvoerige conclusie van den adv.-gen. Mr. Gregory, heeft de H. R. bovengenoemde beslissing genomen, »overwegende dat wel art. 1907 en »1934 B. W. aan authentieke en schriftelijke akten vol-»ledige bewijskracht verzekeren, en het getuigenbewijs, »nopens hetgeen tegen of boven de akte gevorderd »wordt, verbieden; doch dit verbod ophoudt, voor zoo-»ver ter zake van betichting van valschheid de wet

---

[1]) Zie Weekbl. v. h. R. n° 1634.

»andere bepalingen heeft daargesteld, waarbij uitdrukke-
»lijk voor dat geval het getuigenbewijs is toegelaten;
»dat reeds uit art. 1909 B. W. is af te leiden, dat die
»bepalingen in het algemeen *alle* soort van valschheid
»betreffen, daar bij dat artikel de bevoegdheid van
»schorsing wordt gegeven in alle gevallen, waarin eene
»auth. akte van valschheid beticht wordt; en die be-
»voegdheid niet tot materieele valschheid of vervalsching
»is beperkt."

Terecht is hier van geene schending van art. 1934 B. W. sprake, omdat door het toelaten van de betichting van valschheid door den rechter tegen den inhoud der authentieke akte, niet het getuigenbewijs waarover T. III B. IV B. W. handelt, wordt toegelaten, maar het middel van inschrijving van valschheid ter griffie, hetwelk in Afd. 5 Titel III B, I B. Rv. wordt behandeld. Weliswaar kan dat middel van inschrijving van valschheid ter griffie ten gevolge hebben dat men dan de valschheid door getuigen bewijst (art. 178 lid 1 B. Rv.), maar dit is dan toch een geheel ander getuigenbewijs dan dat van art. 1934 B. W.

Wanneer er sprake is om de onechtheid van de *overeenkomst*, die de akte weergeeft, te bewijzen, dan komt art. 1934 te pas; maar is er slechts sprake van

de onechtheid van het papier, de akte, dan heeft men zich te wenden tot art. 176 sqq. B. Rv.

Als tweede argument noemt Mr. de Pinto art. 1907 B. W., dat nl. de authentieke akte volledig bewijs oplevert van hetgeen daarin vermeldt staat. Uit eene vergelijking van art. 1907 echter met de artt's 1909 B. W. en 176 sqq. blijkt duidelijk, dat eene authentieke akte alleen volledig geloof verdient, zoolang zij niet van valschheid beticht, deze valschheid bewezen wordt op de wijze, bij de wet voorgeschreven. Is die valschheid aangenomen en uitgesproken, dan kan er van geene schending van art. 1907 sprake zijn.

Ten slotte zoude het opschrift van de 5de Afdeeling van Titel II, Boek I B. R., door te spreken van »*echtheid* of *onechtheid* van geschriften" en de artt's. 176, 178, 183 en 184 B. R. [1]) aan de intellectueele valschheid in den

---

[1]) Hierbij noemt Mr. M. Cohen Stuart, in een opstel; voorkomende in Regt en Wet, tijdschrift voor het Notarisambt. 9e jaargang, bl. 568 sqq. en geschreven naar aanleiding van de bovengenoemde uitspraak van het Hof van Noord-Brabant, nog art. 195 B. Rv. en zegt hierover op blz. 577. „De bepalingen „in art. 195, dat van de teruggave der overgelegde stukken „spreekt, bewijzen nog nader, dat de wetgever *slechts* bedoelde „dat het schrift niet afkomstig is van de hand, welke men be-

weg staan. Wat het opschrift van de vijfde afdeeling betreft, dient dat een stuk hetwelk intellectueel valsch is, evenzeer onecht is als een materieel valsch stuk en dit opschrift de intellectueele valschheid dus niet buitensluit. Dat de bovengenoemde artt's. alleen materieele valschheid bedoelen, omdat in a. 183 en 184 van *stukken van vergelijking* wordt gesproken, welke bij intellectueele valschheid niet te pas kunnen komen, moge waar zijn; maar dat dit dan een bewijs zou wezen dat de andere artt's der vijfde afdeeling ook alleen de materieele valschheid behandelen, is onmogelijk hieruit af te leiden. Indien dit toch het geval ware, dan zoude men met evenveel recht uit de artt's. 232, 233, 234 en 236 C. de Procédure kunnen afleiden dat de Fransche Code ook alleen de materieele valschheid kende; en dit zou men toch niet willen beweren, daar de intellectueele valschheid in den Code onbetwistbaar vaststaat en door Mr. DE PINTO zelf op blz. 324 en 325 van zijne Handleiding tot het Wetboek van B. Rv. wordt aangenomen. De besproken artt's. betreffen wel is waar alleen de materieele valscheid, maar,

„weert dat hetzelve zoude hebben gesteld, of wel later is ver„valscht;" d. i. slechts *materieele* valschheid.

Evenmin echter als de artt. 183 en 184, bewijst art. 195 iets voor de meening van Mr. DE PINTO.

zooals ROGRON ad art. 232 C. de Pr. terecht zegt: »lorsque »le faux n'est qu'intellectuel, il est clair que la preuve »par experts est inutile, et ne doit pas être ordonnée »par le tribunal" [1]).

Reeds de Romeinen [2]) begrepen ook de intellectueele valschheid onder »valschheid" en ook onder het Fransche recht werd zij algemeen aangenomen. Dit blijkt vooral zeer duidelijk uit eene plaats bij DALLOZ, waar deze schrijver nog bovendien drie andere Fransche schrijvers vermeldt, die hetzelfde gevoelen zijn toegedaan. DALLOZ zegt daar:

»On a prétendu que le faux *moral*, *intellectuel* ou »*substantiel* contenu dans un acte authentique, c'est à »dire celui qui ne résulte pas d'une altération ou d'une »falsification matérielle commise sur l'acte, ne donne »lieu qu'à un incident qui, comme tout autre, doit être »poursuivi suivant les formes ordinaires, et sur l'admission »des différents genres de preuves permis par la loi. Mais »l'art. 214 C. Pr., de même que l'art. 1319. C. Civ., ne »faisant aucune distinction entre le faux matériel et

[1]) Zie ook Mr. C. VAN BELL. Het bewijs volgens het burgerl. r.

[2]) Zie de gevallen door PEREZIUS (op l. lit. 1 n⁰ 4;) en VOET (Commentarius ad Pand. ad legem Corneliem de falsis. lib. XLVIII, tit. 10 n° 5.) vermeld.

»le faux moral, l'inscription de faux incident est nécessaire »dans un cas comme dans l'autre, pour enlever toute »créance à l'acte authentique. Ainsi le décident aussi »M. M. CARRÉ et CHEVEAU, n°. 867; Boncenne, t. 4, pag. 9" [1]). Men mag dus veilig aannemen, dat onder de uitdrukking »faux" in art. 1319. C. C., zoowel het *faux intellectuel*, als het *faux matériel* is begrepen, en dat dit evenzeer het geval is bij de artt's. 214 sqq. C. de Pr, die het faux incident civil regelen.

Zou nu, met deze onbetwistbare antecedenten voor oogen, onze wetgever in art. 1909, hetwelk met art. 1907 van art. 1319 C. C. is overgenomen, en in de 5e Afdeeling van Tit. III B I. B. Rv., welke eveneens voor het grootste gedeelte uit den Code de Procédure afkomstig is, alleen het faux matériel hebben opgenomen zonder met een enkel woord te gewagen van de reden van zulk eene gewichtige en nieuwe afwijking? [2]) Dit is niet aan te nemen. Ook Mr. DE PINTO zelf weet hiervoor geen reden op te geven, wanneer deze schrijver op blz. 325 zegt: »En, hoezeer »nu de geschiedenis van de wet ons niet leert, welke »de reden mag geweest zijn van deze gewichtige afwijking

---

[1]) DALLOZ. Faux incident. n° 73.

[2]) Hierover is althans niets te vinden bij VOORDUYN. ad B.-W.; en VAN DEN HONERT, ad B. Rv.

»van het Fransche recht, genoeg is het, dat die duidelijk »bestaat".

Dit stilzwijgen maakte dan ook eene der overwegingen uit van den H. R. in het arrest, hierboven vermeld, om voor het bestaan der intellectueele valschheid in afd. 5 te beslissen. Men leest n.l. in het arrest: »Overwegende »dat bij dit alles nog in aanmerking komt, dat de wet »welke door de tegenwoordige is vervangen, en welke »met opzicht tot het punt in geschil gelijke bepalingen »inhield, steeds in dien algemeenen zin is verklaard en »toegepast, en het niet aannemelijk is, dat de wetgever »in de nu geldende wet dezelfde uitdrukkingen in een »minder algemeenen zin zoude hebben gebezigd, en dit »te minder, omdat uit niets blijkt, dat bij de daarstelling »dier wet zulk eene gewichtige verandering gewild of »bedoeld is." [1])

Het ware wellicht beter geweest wanneer de wetgever in art. 1909, in plaats van de woorden »van valschheid beticht wordt", dezelfde uitdrukking geschreven had als in art. 176 B. Rv. 3° voorkomt, »wordt beweerd valsch of vervalscht te zijn", daar men nu zou kunnen meenen dat art. 1909 alleen de intellectueele valsch-

---

[1]) Weekbl. v. h. R. n° 1634 blz. 2.

heid op het oog heeft, en met het woord »valschheid" niet het genus valschheid (materieele, zoowel als intellectueele) bedoelt, maar alleen het eerste gedeelte van de uitdrukking van art. 176 3° B. Rv. »valsch" d. i. intellectueele valschheid. [1])

De reden waarom in art. 1909 eene andere uitdrukking gebruikt wordt, verklaart zich echter terstond bij het lezen van het laatste gedeelte van lid 2, art. 1319, C.C., alwaar ook de algemeene uitdrukking »inscription de faux" is gebezigd. Er zou dus geen reden te vinden zijn waarom in art. 1909, dat aan art. 1319 ontleend is, ook niet die algemeene uitdrukking gebezigd zoude zijn.

De vraag heeft zich voorgedaan of de eischer altijd tot het bewijs der beweerde valschheid *moet* worden toegelaten, dan wel, of de rechter de door hem aangevoerde daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen, door welke hij zich voorstelt de valschheid te bewijzen, moet onderzoeken, en of hij de incidenteele vordering kan ontzeggen, wanneer hij oordeelt dat, die daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen bewezen zijnde, echter de valschheid in den zin der wet niet voldoende aantoonen.

---

[1]) Zie noot ad blz. 22.

De Arrondissements-Rechtbank te Leeuwarden heeft bij vonnis van 18 Maart 1841 [2]) deze vraag ontkennend beantwoord.

Eene der overwegingen dier rechtbank was »dat, naar »de tegenwoordige wet der Burgerl. Rechtspleging, in »cas van valschheid, de voorloopige beoordeeling van de »daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen aan den »rechter *niet* is aanbevolen, en dus ook *niet* de voor»loopige waardeering der aangevoerde gronden, zooals »zulks bij den Franschen Code de Procédure Civile ge»biedend wordt gevorderd."

De conclusie van den officier dezer rechtbank, Mr. A. Ypeij, was ook in denzelfden geest: „overwegende dat „het echter bij eene nauwkeurige vergelijking der twee „wetgevingen op dit stuk duidelijker wordt, dat de Neder„landsche wetgever, wat de vormen en den ganschen „loop der procedure betreft, het voetspoor van den Fran„schen heeft verlaten, en eenen geheel nieuwen loop „der procedure heeft voorgeschreven; dat er ook een „aanmerkelijk verschil bestaat in de uitdrukking van „art. 213 C. d. Pr. „faire admettre l'inscription" en die van „art. 178 B. Rv. „vorderen om tot het bewijs daarvan te

---

[2]) Zie Weekbl. v. h. R. n° 188.

„worden toegelaten"; dat die toelating tot het bewijs „veeleer geacht moet worden dezelfde rechterlijke be„slissing te zijn, welke volgens art. 231, 232 en 233 „C. d. Pr., door den rechter gegeven werd, nadat de mid„delen van valschheid door den eischer aan den verweer„der beteekend waren, en deze daarop had geantwoord."

Tegen de gronden van Mr. YPEIJ zij aangemerkt, vooreerst dat het onjuist is, wanneer men beweert dat onze wetgever het voetspoor van den Franschen wetgever heeft verlaten en een geheel nieuwen loop der procedure heeft voorgeschreven en wij verwijzen hiervoor naar blz, 5 sqq.; dat de genoemde uitdrukking van art. 213 C. d. Pr., verschilt van die van art. 178 Rv. is waar; ja, deze artikels correspondeeren zelfs in 't geheel niet met elkaar, en evenmin hebben de artt's 231, 232 en 233 C. d. Pr. aan art. 178 hunnen inhoud gegeven. Wij moeten echter art. 178 vergelijken met art. 214 en 229 C. d. Pr.; in het handboek voor Burgerl. Rechtsvordering van Mr. JAN VAN DEN HONERT, lezen wij in de aanteekening op art. 176 dat het eerste gedeelte van art. 178 art. 214 C. d. Pr. vervangt en het tweede gedeelte art. 229 C. de Pr., aldus luidende: „Dans „les huit jours qui suivront le dit procès-verbal, le deman„deur sera tenu de signifier au défendeur ses moyens

„de faux, lesquels contiendront les faits, circonstances „et preuves par lesquels il prétend établir le faux ou „la falsification; sinon le défendeur pourra se pourvoir „à l'audience pour faire ordonner, s'il y échet, que ledit „demandeur demeurera déchu de son inscription en faux."

Hieruit blijkt tevens dat ook de Fransche wetgever vorderde dat de »moyens de faux" tot het bewijs der valschheid moesten kunnen leiden. [1]) Het is dus verkeerd om, door in art. 178 te drukken op het woord »vorderen", te besluiten dat de eischer altijd tot het bewijs der beweerde valschheid moet worden toegelaten; immers al heeft de eischer het recht om iets te vorderen, dan volgt echter nog niet daaruit dat de rechter altijd verplicht is die vordering toe te wijzen, maar is deze bevoegd om, als hij de vordering ongegrond vindt, omdat òf de echtheid of valschheid der betichte akte op de beslissing der zaak van geen invloed is, òf de bewezen daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen niet tot het bewijs der valschheid kunnen leiden, haar af te wijzen.

Behalve dat art. 176 B. Rv. zegt dat er een gerechtelijk onderzoek zal »*kunnen*", en niet »*moeten*" plaats hebben,

---

[1]) Zie o. a. DALLOZ, Faux incident, Nos. 75, 89 en 271.

zou bovendien art. 178 alle reden missen. Wat toch zou de reden zijn dat de eischer de daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen moet opgeven, wanneer de rechter die niet zou mogen onderzoeken en den eisch zou mogen ontzeggen, wanneer zij onvoldoende mochten blijken.

Ook Mr. DE MARTINI is van dit gevoelen en zegt: doordat elk verzoek tot inschrijving van valschheid *niet moet* worden toegestaan, vervalt de mogelijkheid dat een gebrekige schuldenaar, onder het voorwendsel van valschheid, eene rechtmatige veroordeeling kan verschuiven. [1]).

Wij hebben nu gezien wat het zeggen wil dat eene authentieke akte van valschheid wordt beticht, en lezen nu verder in art. 1909, dat dan in zulk een geval „derzelver *uitvoering* kan geschorst worden".

Hebben wij tot hiertoe de authentieke akte als „bewijsmiddel" besproken, hier in art. 1909 hebben wij te doen met de authentieke akte als „executoriale titel", d. w. z. de gelijkstelling van de akte met een vonnis, dat in kracht van gewijsde is gegaan. Deze gelijkstelling vindt

---

[1]) DE MARTINI, ad. art. 176 B. Rv. blz. 1325.

haren grond hierin dat door het authentieke karakter der akte en de bizondere vereischten die er bijkomen om als executoriale titel te gelden, de echtheid van de overeenkomst in de akte zoo vaststaat, dat een vonnis, dat die echtheid zou moeten bevestigen, overbodig geworden is.

Wanneer er een executoriale titel bestaat, is ook altijd het bewijsmiddel aanwezig; het omgekeerde is echter niet het geval. Het recht van parate executie is eene geheel bizondere eigenschap van sommige authentieke akten, welk recht weder aan bizondere vereischten, behalve die voor de akte als bewijsmiddel gevorderd worden, afhankelijk is [1]). Wil namelijk eene authentieke akte, behalve als bewijsmiddel, nog bovendien gelden als executoriale titel, zoo moet zij nog aan de volgende vereischten voldoen:

Aan het hoofd der grosse moeten staan de woorden »in naam des Konings" en aan het slot »Uitgegeven voor eerste grosse" (a. 43 Not. w.)

---

[1]) Het ontstaan van de uitdrukking „parate" executie verklaart Marcadé in zijne aanteekening op art. 1319 C. Civ. aldus: „Cette formule (hiermede bedoelt hij de formule die eene authentieke akte, tot eene akte met executoriale kracht maakt) qui se place ainsi au commencement et à la fin des jugements, se nomme quelquefois le *pareatis* (obéissez), d'ou les expressions, assez ridicules, de *titre paré, exécution paré.*

Zijn deze vereischten aanwezig, dan heeft zulk eene authentieke akte gelijke kracht als een vonnis, ja zij kan zelfs onmiddelijk ten uitvoer gelegd worden, terwijl de vonnissen nog eerst in kracht van gewijsde moeten zijn gegaan, tenzij in geval van provisioneele executie [1]).

Is nu in den loop van een proces de valschheid tot een vrij hoogen graad van waarschijnlijkheid gekomen, dan moet de tenuitvoerlegging van zoodanige akte kunnen geschorst worden, omdat na de tenuitvoerlegging een volledig herstel veelal onmogelijk zou wezen en ook omdat de voorloopige tenuitvoerlegging »donerait au »faussaire le plus audacieux et le plus impudent le droit »de bouleverser provisoirement toutes les fortunes; et »ce serait bien alors qu'il n'existerait plus de propriété [2]).

Art. 1909 spreekt slechts van de »tenuitvoerlegging" die geschorst wordt, gelijk reeds de woorden duidelijk doen verstaan, en spreekt niet over de schorsing van de »*bewijskracht*" in dit geval.

Mr. Diephuis schijnt echter tevens de schorsing van de bewijskracht in art. 1909 aan te nemen; immers,

---

[1]) Waarover spreekt art. 52 B. Rv. volg.

[2]) Code Civil et Matifs. Tome VII p. 282.

na eerst gezegd te hebben dat »in alle gevalle" art. 1909 misplaatst is, laat hij op deze aanmerking onmiddelijk volgen: »Anders ware het wanneer de wet had gespro»ken van eene schorsing der bewijskracht van de akte, »en men mag het er gerust voor houden dat zij ook »deze althans mede op het oog heeft [1]). Hierbij citeert MR. DIEPHUIS den leidraad voor het college over het burgerlijk recht van MR. C. J. VAN ASSEN, die, over de kracht der authentieke akte sprekende, zegt: »Hare »kracht wordt opgeschort door de beschuldiging van »valschheid" [2]). Geen van beide schrijvers noemen ook maar éénen enkelen grond voor hun gevoelen en het is dan ook wel te verklaren dat zij met deze hunne meening alleen staan, althans geen enkele andere schrijver die hetzelfde gevoelen is toegedaan, is ons onder de oogen gekomen.

Reeds uit den aard der authentieke akte, dien wij op blz. 1 en 2 bespraken, volgt dat het enkele »betichten" niet voldoende is om het geloof in haar aan het wankelen te brengen. Hare bewijskracht vloeit onmiddellijk voort uit de authenticiteit en deze verdwijnt niet zoodra de

---

1) MR. DIEPHUIS. IX No. 106.
2) MR. VAN ASSEN, blz. 168 § 460.

akte van valschheid »beticht" is; maar eerst dan, wanneer die valschheid of onechtheid volkomen »*bewezen*" is. De bewijskracht en de authenticiteit zijn dus onafscheidelijk aan elkaar verbonden, en waar de authenticiteit ophoudt, houdt tevens de bewijskracht op. Op het oogenblik, waarvan art. 1909 spreekt, is de valschheid nog niet *bewezen*, maar nog slechts *beweerd*; de akte is derhalve nog authentiek en bijgevolg bestaat de bewijskracht nog steeds. Aldus zegt ook POTHIER [1]): »Néamoins les actes authentiques peuvent être attaqués »de faux; mais jusqu'à ce que l'accusation de faux ait »été jugée, et qu'ils aient été jugés tels, *il font foi* »*par provision*."

Het voortduren der bewijskracht levert ook geen na-

---

[1]) POTHIER: Traité des obligations. Partie IV Chap. I Art 1. n° 734, ofschoon POTHIER verder zegt dat de executie *moet* bevolen worden: „et le Juge *doit* ordonner l'exécution provisoire „de ce qu'ils renferment" Zie hierover echter de rede van MAURICAULT, pag. 580. C. CIVIL VAN LOCRÉ, die alleen de executie laat schorsen, maar die schorsing niet, gelijk POTHIER, verplichtend stelt. Hij zegt hierover: „Cette disposition (i. e. de „facultatieve schorsing in geval van faux incident) est contraire „à l'opinion de POTHIER, et à l'ancienne jurisprudence; mais „elle est déjà consacrée par l'art. 19 de la loi sur le notariat, „par des motifs, qui l'ont suffisamment justifiée, et qu'il est „inutile de rappeler ici,"

deelen op; terwijl daarentegen wèl nadeelen kunnen ontstaan, wanneer de bewijskracht geschorst wordt, voor hem voor wien de akte het bewijsmiddel zijner rechten is. Dit zegt ook POTHIER met deze woorden: »Le crime »ne se présume pas; et il serait très dangéreux qu'il »fut au pouvoir des débiteurs d'arrêter pendant long- »temps le payement des dettes légitimes, par des ac- „cusations de faux." Nadeelen echter zijn niet te verwachten. Immers, wat *derden* betreft, deze hebben, wanneer zij hangende de procedure met de akte in aanraking komen, haar slechts van valschheid te betichten, hetwelk dan, wanneer reeds een zoodanig proces hangende is, niet zoo moeielijk zal vallen; en tusschen *partijen* is schorsing der bewijskracht evenmin noodig. Al wordt de bewijskracht geschorst, dan kan men den executorialen titel nog ten uitvoer leggen, en zal schorsing hiervan dus alleen baten. Is er geen executoriale titel, dan zal men toch moeten wachten totdat het incidenteele geschil is afgeloopen, alvorens het hoofdgeding beëindigd wordt. Facto is in dit geval de bewijskracht tusschen partijen geschorst, totdat het incidenteele geschil is afgeloopen. Wanneer nu, zooals wij ge-

[1]) POTHIER, Traité des oblig. Partie IV, No. 734,

zien hebben, de ratio legis tegen de schorsing der bewijskracht in art. 1909 pleit, de gevolgen nadeelig kunnen zijn, als men het omgekeerde aanneemt, en art. 1319 lid 2 C. C., waarmede art. 1909, wat dit punt van geschil betreft, woordelijk overeenkomt, alleen schorsing van de executie bedoelt, zooals uit vele Fransche schrijvers blijkt [1]); zou men dan niet moeten verwachten dat de wetgever wel ééne enkele reden zou hebben opgegeven, wanneer hij in art. 1909 schorsing van de bewijskracht ook opnam. Echter is niets van dien aard bij de beraadslagingen te vinden en het eenige wat daar over dit artikel gezegd is, heeft geen betrekking op de »bewijskracht", maar juist op de »uitwerking" van de authentieke akte. De Heer NICOLAÏ zeide n.l.: »L'acte authentique »présente la preuve la plus complète de la convention »qu'il renferme; il constitue un titre dont les *effets* ne »peuvent être suspendus que par une accusation de faux, »soit principal, soit incident; et dans ce cas le juge »pourra provisoirement en suspendre l'exécution" [2])

Daar nu nog bovendien de woorden der wet geenen twijfel toelaten en zoo duidelijk mogelijk zijn, gelooven

---

[1]) Zie o. a. Code Civil et motifs, Tome VII, p. 282 en DALLOZ, No. 23.

[2]) Zie VOORDUIN V, blz. 474, ad art. 1908.

wij, met hetgeen hierbij nog gezegd is voor oogen, ons voldoende verdedigd om de schorsing van de bewijskracht der authentieke akte, in geval van art. 1909, buiten te sluiten.

De laatste woorden van art. 1909 bevelen dat de uitvoering der akte geschorst moet worden »overeenkomstig de bepalingen van het Wetboek van Burgerlijke Rechtsvordering".

Welke zijn de bepalingen in B. Rv., waarnaar art. 1909 verwijst?

Dat hier niet de schorsing bedoeld wordt, welke de rechter kan verleenen op grond van art. 498 B. Rv., voor de tenuitvoerlegging op onroerende goederen, hetwelk zoo geheel verschillend is van hetgeen waarin art. 1909 wilde doen voorzien, is duidelijk. Ook wordt in de artt's. 193 lid 2 en 194 B. Rv. van schorsing gesproken, maar niet van schorsing der tenuitvoerlegging van de akte. Immers art. 198 lid 2 zegt dat, ingeval van lid 1, het *burgerlijk geschil* geschorst blijft tot na de beslissing van den rechter in strafzaken; terwijl art. 194 bepaalt dat, wanneer de burgerlijke rechter, bij het afdoen van de beweerde valschheid, het ter zijde leggen, verscheuren of doorhalen, in het geheel of ten deele, of zelfs het

verbeteren of in orde brengen der valsche of valsch verklaarde stukken beveelt, de uitvoering van *dit punt van het vonnis* zal opgschorst blijven, zoo lang de termijn om in hooger beroep te komen, request civiel of cassatie te verzoeken, voor den veroordeelde loopende is, of hij niet in het vonnis berust heeft.

Het eenige wat genoemde twee artikels met art. 1909 gemeen hebben, is dat daarin ook het woord »schorsen" voorkomt; maar er is bij geen der twee kwestie van het schorsen van de »uitvoering der akte."

Wat mag dan de reden wezen dat nergens in het Wetboek van Burgerl. Rv. iets te vinden is over de regeling der schorsing van art. 1909? De beraadslagingen melden niets hierover. Wellicht is de reden hiervan te vinden na de vergelijking van art. 1909 met art. 1319 C. C., hetwelk niet naar de Code de Procédure verwees voor de regeling der schorsing. Daar toch werd voor het toepassen der schorsing onderscheiden naar de wijze waarop de procedure over de valschheid gevoerd werd; immers in geval van aanklacht »en faux principal" *moest* de uitvoering geschorst worden door het enkele in staat van beschuldiging stellen, en in geval van »inscription de faux incident" hing de schorsing af van het arbitrium judicis. Daar nu onze wetgever de

procedure over valschheid van den Code de Procédure Civile niet geheel en al wilde volgen bij het samenstellen van het a. s. Wetboek van Burgerl. Rv., maar eene groote wijziging daarvan op het oog had [1], wilde hij niet op die wijziging vooruit loopen en dus ook niet art. 1319 C. C. geheel volgen, daar dan groot gevaar te duchten zoude zijn dat de bepalingen over de procedure van de valschheid in B. Rv. in strijd zouden geraken met die van art. 1909 B. W.; en hij heeft daarom in art. 1909 de toepassing van die schorsing weggelaten en de regeling daarvan opgedragen aan het samen te stellen Wetboek van B. Rv. In dit wetboek echter heeft men geene enkele bepaling opgenomen over de in acht te nemen regelen bij de schorsing van art. 1909; en daar hierover bij de beraadslagingen met geen enkel woord gesproken is, mag men veronderstellen dat men de verwijzing van art. 1909, bij de samenstelling van het wetboek van B. Rv., geheel vergeten heeft.

Daar er nu, behalve art. 498 B. Rv., hetwelk echter in geheel iets anders voorziet, dan waarin art. 1909 wilde doen voorzien, geene enkele bepaling te vinden is, welke de schorsing van art. 1909 regelt, moet, welke

---

[1]) Zie blzz. 6 en 7.

bezwaren er ook te wachten mogen zijn, de authentieke akte ten uitvoer gelegd worden, al is zij van valschheid beticht, en al is zelfs die valschheid zoo goed als zeker.

Geeft het ontbreken van deze regeling nu geene aanleiding tot grove onbillijkheden, of heeft de wetgever door het stilzwijgen onbillijkheden voorkomen?

Wij gelooven dat het ontbreken aan bepalingen die de tenuitvoerlegging van authentieke akten in geval van art. 1909 moesten regelen, zoowel voordeelen als nadeelen oplevert. Wanneer toch de regeling bestond en dus de executie door het enkele betichten van valschheid geschorst zou kunnen worden, zou de eerste de beste handige bedrieger de akte slechts van valschheid behoeven te betichten om direkt de executie te verschuiven; en daardoor zou het begrip »parate executie" geheel kunnen verdwijnen, want het doel dier executie is toch om, zonder dat men op een rechterlijk vonnis behoeft te wachten, zijne rechten uit te oefenen. Hiertegenover echter staat dat men nu op eene valsche authentieke akte de executie zou kunnen verkrijgen. Is hiertegen dan iets te doen? Men kan de executie dan onmogelijk verhinderen en zou slechts, *nadat* zij heeft plaats gehad eene actie tot schadevergoeding wegens

onrechtmatige daad kunnen instellen, maar daaraan zal men weinig hebben, want wie zorgt dan dat de bedrieger, die op de valsche authentieke akte heeft laten executeeren, het geld nog onder zich heeft?

Men kan de executie der valsche authentieke akte niet verhinderen. Tegen de executie toch kan men de valschheid niet als exceptie opwerpen, daar de executie geen proces is, maar juist het middel is om een proces te vermijden, en daarom is geen „faux incident" tegen de executie mogelijk.

Is tegen de executie echter geen »faux principal *civil*" mogelijk, d. w. z. de bloote sententia declaratoria van den burgerlijken rechter, zonder iets meer, zonder veroordeeling van vervalscher of bevel tot verwijdering van het stuk? Nergens in onze wet wordt hierover gesproken en daarom mogen wij dit niet aannemen, hoewel zich wellicht gevallen kunnen voordoen, waarin het wenschelijk zoude wezen. [1])

Art. 1909 stelt de schorsing van de uitvoering der

[1]) CARRÉ, No. 864, noemt een geval dat de action civil en faux principal mogelijk kan zijn in den Code, daar de wet dit nergens verbiedt. Maar CHEVEAU en THOMINE, t. 1, p. 384, gelooven dat dit zou strijden met den geest der wet. Zie DALLOZ, faux incident, No. 66.

akte, ingeval van betichting van valschbeid, niet verplichtend, maar heeft haar facultatief gemaakt. Wat is hiervan de reden. Art. 1909 is ontleend aan het tweede gedeelte van het tweede lid van art. 1319 Code Civil, hetwelk zeide dat, ingeval van betichting van valschheid (inscription de faux, faite incidemment), de rechtbanken de uitvoering voorloopig *kunnen* schorsen naar gelang der omstandigheden. Het eerste gedeelte van het tweede lid van art. 1319 C. C. echter, voorzag in het geval van eene aanklacht van valschheid bij den strafrechter (faux principal), en zeide dat in zulk een geval de schorsing van de uitvoering der akte *verplichtend* was. Dat in geval van inschrijving van valschheid tegen een stuk, de rechter eerst het belang der schorsing mocht overwegen, en niet direkt daartoe verplicht was, is duidelijk, daar toch de inscription kan geweigerd worden op verschillende gronden, hierboven reeds behandeld, en er dan geen reden voor schorsing meer zoude wezen. [1])

---

[1]) Zelfs vermeldt DALLOZ, Faux incident, No. 96, een geval dat de inscription en faux toegelaten is, en toch de schorsing niet behoeft plaats te hebben.

„Il a été décidé que lorsque l'inscription de faux est admise „en cause d'appèl contre les pièces qui ont servi de base au „jugement attaqué, la cour peut décider que cette inscription

Daarom zal de schorsing eerst bevolen worden wanneer de eischer in het incidenteele geschil toegelaten is tot het bewijs der valschheid; wanneer dus de »moyens de faux" zijn aangenomen. Voor het faux principal is de aanklacht, „de *plainte*", voldoende, daar het strafgeding zal doorgaan, wanneer deze eenmaal is ingesteld, en de »mise en accusation" dus ook zal volgen; maar bij faux incident is men niet zeker dat op de »plainte" een onderzoek naar de valschheid zal plaats hebben, omdat de »moyens de faux" verworpen kunnen worden, en deze zekerheid krijgt men eerst wanneer de »*mise en accusation*" heeft plaats gehad. [2]) Art. 1909 dus, het faux incident op het oog hebbende, heeft terecht de schorsing facultatief gemaakt.

Ook art. 193 B. Rv. spreekt van eene schorsing, maar zooals wij reeds zagen, betreft het hier geene schorsing der uitvoering van eene authentieke akte, maar de schorsing van het burgerlijk geding, in het geval dat door de vermoedens van valschheid of vervalsching tegen eenen nog levenden persoon, een strafproces ontstaat.

„ne surprendra pas l'exécution provisoire du jugement, ordonné „par les premiers juges...."

[2]) Zie DALLOZ, Faux incident, No. 23.

Het was echter onnoodig om in art. 193 lid 2 nog eens speciaal den algemeenen regel van art. 4 Sv. te herhalen en de reden dat art. 193 lid 2 bij ons bestaat, zal wel wezen dat het ontleend is aan art. 240 Code de Procédure Civile: »Dans le cas de l'art. précédent, il sera »surcis à statuer sur le civil, jusqu'après le jugement »sur le faux", hoewel dit artikel in den Code de Pr. even overtollig was, als bij ons art. 198 lid 2. Immers art, 240 C. d. Pr. ziet alleen op le faux incident, d. w. z. op het geval dat geen gebruik gemaakt is van art. 3 lid 1. Instr. Cr., d. i. van het faux principal [1]); maar het slaat op het faux incident, d. w. z. dat de zaak voor den burgerlijken rechter is gebracht, en dan geldt weer lid 2 van art. 3. I. Cr; waarin in het algemeen hetzelfde gezegd wordt als in het speciale art. 240. C. Pr.

De reden van de schorsing is dat de uitspraak van den strafrechter, bij veroordeeling, grooten invloed heeft op die van den burgerlijken rechter, daar art. 1955 B. W. zegt dat een arrest of vonnis in kracht van gewijsde gegaan, waarbij iemand wegens eenig feit tot straf is verwezen, in een burgerlijk geschil als een be-

---

[1]) In welk geval de artt. 145 Code Pénal en 448 sqq. Code d'Instr. Cr. gelden.

wijs van dat feit zal worden aangenomen, behoudens tegenbewijs, en nu stelt art. 193 het O. M. daardoor in de gelegenheid om eerst eene strafactie in te stellen. Door dus de strafactie te laten voorgaan, zal het licht, dat uit de strafactie is voortgesproten, schijnen op de civiele actie, en zullen ook bovendien zooveel mogelijk tegenstrijdige vonnissen worden voorkomen.

De vrijspraak van den strafrechter doet echter het burgerlijk geschil niet eindigen, want art. 1956 B. W. zegt uitdrukkelijk dat indien iemand van een hem ten laste gelegd strafbaar feit is vrijgesproken, die vrijspraak bij den burgerlijken rechter niet kan worden ingeroepen om eenen eisch tot schadevergoeding af te weren. Bovendien kan de oorzaak der vrijspraak door den strafrechter geweest zijn dat, hoewel de valschheid in het algemeen wel bewezen is, het niet voldoende gebleken is dat de beschuldigde persoon, waartegen de vermoedens van valschheid of vervalsching zijn ontstaan, de dader daarvan was; en in zulk een geval zal het stuk, waarvan de valschheid dan toch vaststaat, evengoed uit het geding verwijderd moeten worden, als wanneer de dader bekend ware geworden.[1])

Het eerste lid van art. 193 is niet woordelijk over-

---

[1]) Zie hierboven.

genomen van art. 239 C. d. Pr.: »S'il résulte, de la pro»cédure, des indices de faux ou de falsification, et que »les auteurs ou complices soient vivants, et la pour»suite du crime non éteinte par la préscription, d'après »les dispositions du Code Pénal, le président délivrera »mandat d'amener contre les prévenus, et remplira à »cet égard, les fonctions d'officier de police judiciaire."

Vooreerst toch spreekt art. 193 van »*vermoedens*", terwijl art. 239 C. Pr. van » *indices*" spreekt. In het wetboek 1830 leest men dan ook „*aanwijzingen*" in plaats van »vermoedens", maar de Regeering heeft dit veranderd. Volgens de Memorie van Toelichting is het vervangen van het woord »aanwijzingen" door »vermoedens" de voornaamste verandering, omdat »aanwijzingen" te veel uitdrukte, en het denkbeeld konde doen ontstaan alsof de burgerlijke rechter reeds vooraf over de *bewijskracht* zou moeten oordeelen, eer hij de stukken in handen van het O. M kon stellen, hetwelk naar deszelfs eigen oordeel moet te werk gaan in het onderzoek en de beoordeeling of er termen bestaan om de zaak als strafzaak te vervolgen [1]). Door »vermoedens" wordt hier dus

[1]) Zie Handboek voor B. Rv. door JAN VAN DEN HONERT ad a. 193; DE MARTINI, bl. 1335, noot j. 3 en DALLOZ, Faux incident, No. 238.

de algemeene en gewone beteekenis van het woord verstaan, en dus niet de beteekenis die door art. 1952 sqq. daaraan wordt toegekend.

Eene tweede afwijking van art. 239 C. de Pr. bestaat hierin dat art. 193 voor de mededeeling der stukken aan het O. M. slechts twee vereischten vordert 1° dat er vermoedens van valschheid of vervalsching ontstaan, en 2° dat de verdachte personen nog moeten leven; terwijl art. 239 C. de Pr. nog bovendien vereischt dat het recht tot strafvervolging niet verjaard zij. Waarschijnlijk heeft men de beoordeeling hiervan niet aan den burgerlijken rechter, maar aan het O. M. willen overlaten, daar het rationeeler is dat over het verjaren van de strafactie door den competenten *strafrechter* wordt beslist, dan door den burgerlijken rechter; immers de verjaring der strafactie is aan geheel andere regelen onderworpen dan die der civiele actie. Al is dus het misdrijf verjaard, dan moet de burgerlijke rechter de stukken toch in handen stellen van het O. M., maar dan zal de strafrechter van alle vervolging afzien; zoodat de burgerlijke rechter het onderzoek, na eene zeer korte schorsing terstond weer kan hervatten. Het is wellicht eenigzins ongemotiveerd dat de stukken aan het O. M. moeten worden ter hand gesteld, als het misdrijf van valschheid

zulk eenen langen tijd geleden gepleegd is dat verjaring is gevolgd, maar zulk een geval zal zich wel niet dikwijls voordoen, daar er dan ook veel kans bestaat dat de dader niet meer in leven is en dus art. 193 niet niet meer toepasselijk wezen zal, Maar al zoude bovendien de dader, niettegenstaande de tijd, voor de verjaring noodig, verloopen, nog in leven wezen, dan is er nog slechts dit eenige gevolg, dat het burgerlijk geding voor een zeer kort oogenblik wordt geschorst, daar, en hierin bestaat het derde verschilpunt met art. 239 C. Pr., een bevel tot medebrenging, gelijk art. 239 voorschrijft, niet meer behoeft te worden gegeven.

De rechter stelt de stukken ambtshalve in handen van het O. M. en niet op verzoek van de tegenpartij, want de strafactie wordt niet in het belang van de beleedigde partij, maar in het openbaar belang ingesteld. Het O. M. kan echter de mededeeling der stukken *vorderen*, wanneer de burgerlijke rechter niet beveelt de stukken in diens handen te stellen. Immers art. 325 B. Rv. zegt in het algemeen dat het O. M. mededeeling zal mogen vorderen van alle zaken, waarin het zulks in deszelfs betrekking noodig zal oordeelen [1]), terwijl ook art. 23 van het Wetboek van Strafvordering aan de officieren

[1]) Zie ook art. 4 R. O.

van justitie de taak oplegt om alle strafbare feiten, waarvan de kennisneming aan de arrondissements-rechtbanken behoort, en dit is het geval met valschheid, na te sporen en te vervolgen. Dit geeft hun dus van zelf de bevoegdheid om alle gepaste middelen, noodzakelijk voor die nasporing en vervolging, te gebruiken. Het eerste lid van art. 193 is dus overbodig, daar het O. M. zonder dit artikel de stukken toch onder de oogen zou krijgen, daar men ook niet behoeft te vreezen dat de stukken aan het oog van het O. M. ontgaan zullen, want volgens art. 324 B. Rv. 11° *moet* het O. M. o. a. gehoord worden in de zaken, die betreffen geschillen over de echtheid of onechtheid van geschriften.

Het geheele art. 198 B. Rv. is dus overbodig.

Behalve de artt's 239 en 240 C. Pr., ons art. 193 B. Rv., had de Code de Procédure daarnaast nog art. 250: „Le demandeur en faux pourra toujours se pourvoir, „par la voie criminelle, en faux principal; et, dans ce „cas, il sera surcis au jugement de la cause, à moins „que les juges n'estiment que le procès puisse être jugé „indépendemment de la pièce arguée de faux."

Waarom bestaat een artikel met eenen dergelijken inhoud nu niet naast ons artikel 193 B. Rv.?

De reden is dat lid 1 art. 3 Instr. Cr. bij ons in het Wetboek van Strafvordering niet is overgenomen [1]) en bij ons dus de burgerlijke actie in het strafproces niet bij de strafactie kan gevoegd worden. Maar indien nu art. 250 C. Pr. eene toepassing is van art. 3 lid 1 Instr. Cr., is het dan in den Code de Procédure ook niet overbodig? Neen, niet geheel en al. Wanneer twee personen, A. en B., procedeeren, en B. beweert dat een stuk valsch is, maar maakt gebruik van art. 3 lid 1 I. Cr.; dan zou dus het burgerlijk geding geschorst moeten blijven. Ja, wel wanneer art. 250 C. Pr. niet bestond, maar dit art. zegt nu: indien de burgerlijke rechter meent dat ook zonder het betwiste stuk het proces beëndigd kan worden, behoeft er geene schorsing plaats te hebben. Art. 250 zegt immers, de schorsing zal plaats hebben „à moins que „les juges n'estiment que le procès puisse être jugé inde„pendemment de la pièce arguée de faux".

Art. 250 C. Pr. dient dus om te voorkomen dat de verweerder in het burgerlijk hoofdgeding, ook al is het beweren dat eene akte valsch is, volkomen gerechtvaardigd, dit zal gaan beweren in een geding, waarop

[1]) Lid 1 art. 3. Instr. Cr. luidt: „L'action civile peut être „poursuivie en même temps et devant les mêmes juges que „l'action publique."

de betwiste akte niet van onmiddellijken invloed is; alleen dus met het doel om zoodoende het proces te rekken [1]).

In ons recht is hiervoor geen vrees, want hiervoor dient het onderzoek in abstracto, voorafgaande aan het vonnis, waarbij de rechter het onderzoek naar de valschheid beveelt.

---

[1]) Aldus spreekt ook DALLOZ in No. 89 du Faux incident: „Mais de ce que tel est l'esprit de la loi, suit-il qu'il y ait „toujours pour le juge obligation de surseoir par cela seul qu'une „inscription a été déclarée? D'abord, il doit y avoir exception „à cette règle lorsque la pièce arguée de faux n'est pas néces- „cessaire à la décision du procès; alors, il n'y a pas d'incon- „venient à ce que les juges prononcent sur-le-champ, tous droits „reservés aux parties, quant à la pièce. L'art. 427-2° C. Pr. le „décide implicitement pour les tribunaux de commerce, et la „raison indique qu'il en doit être de même dans toute instance „quelconque. L'art. 250 C. Pr. fournirait même une induction „en faveur de cette proposition, si la vérité avait besoin d'en „être démontrée."

STELLINGEN.

STELLINGEN.

I.

Art. 1909 B. W. en art. 176. 3° B. Rv. hebben zoowel de intellectueele als de materieele valschheid op het oog.

II.

Voor de toepasselijkheid van de artt. 176 sqq. wordt niet vereischt dat de elementen van het misdrijf van valschheid aanwezig zijn.

III.

Wanneer de rechter oordeelt dat de daadzaken, omstandigheden en bewijsmiddelen, waarover art. 178 B. Rv. spreekt, niet tot het bewijs der beweerde valschheid kunnen leiden, mag hij de incidenteele vordering tot het bewijs der valschheid ontzeggen.

IV.

Art. 193 B. Rv. is overbodig.

V.

Art. 845 B. W. lid 1 en 2 zijn overbodig.

VI.

Art. 1188 is niet toepasselijk in geval van verkoop.

VII.

Het tweede gedeelte van art. 11 K. van af de woorden »dan alleen . . . . . " moet vervallen.

VIII.

Art. 236 K. lid 2 is af te keuren.

IX.

De opsomming van de personen, genoemd in art. 96 lid 1 Gw., behoort niet in de Grondwet te huis.

X.

Door de zoogenaamde »Memorieposten" wordt misbruik gemaakt van het recht van amendement.

XI.

Art. 151. lid 2, Gw. moet vervallen. Art. 151. lid 3 Gw.

moet aangevuld worden en aldus luiden: »De vereischten »dat het algemeen nut vooraf door de wet moet worden »verklaard en dat de verschuldigde schadeloosstelling »vooraf betaald of verzekerd zij, gelden niet, wanneer »oorlog, oorlogsgevaar, oproer, brand of watersnood eene »onverwijlde inbezitneming vordert".

XII.

Art. 12, n°. 1. Sr., ware beter aldus geredigeerd:
»De afzonderlijke opsluiting wordt toegepast:
»1°. Op hen die den leeftijd van 14 jaren nog niet bereikt hebben."

XIII.

Preventieve gevangenneming bij ontdekking op heeterdaad, kan, op last van het O. M., niet alleen geschieden in de gevallen van art. 43 Sv., maar in alle gevallen van art. 86 Sv.

XIV.

Wordt een verdachte uit preventieve hechtenis ontslagen, of is de onschuld gebleken van een veroordeelde, die zijne straf reeds geheel of gedeeltelijk heeft ondergaan, dan ware schadevergoeding door den Staat wenschelijk.

XV.

Lex 5. Cod. 4—65 geeft den verpachter van landerijen geen wettelijk pandrecht op hetgeen door den pachter op het gehuurde perceel gebracht is.

XVI.

Het »Nieuw-Malthusianisme" is niet onvoorwaardelijk af te keuren.